

Riitta Takala

Teollisuusrakennusten inventointi

Rakennustekniikan koulutusohjelma

2012

TEOLLISUUSRAKENNUSTEN INVENTOINTI

Takala, Riitta
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Rakennustekniikan koulutusohjelma
huhtikuu 2012
Ohjaaja: Karjalainen, Janne
Sivumäärä:30
Liitteitä:1

Asiasanat: inventointi, rakentamiskulttuuri, kaavoitus

Insinööriyöni tavoitteena on selvittää mitkä rakennukset ovat säilytettävä, jos Porin kaupunki kaavoittaa Karjarannan korttelin 20 tontin 20 läntisen osan kerrostaloasuin alueeksi.

Alkuperäisenä tarkoituksena oli suorittaa inventoinnit niihin rakennuksiin, joihin Satakunnan museo ei ollut suorittanut inventointeja. Alueen rakennuksiin tarkemmin tutustuttua, inventointi osoittautuikin turhaksi, koska inventoimattomat rakennukset eivät olleet ns. ”inventoinnin arvoisia”.

Täten työ toteutettiin kaavoihin kangistumatta, esittelemällä rakennukset. Samalla tuli ilmi rakennuksiin tehtäviä välttämättömiä korjaustoimenpiteitä ja tarkistuskohteita, joista mainittakoon salaojitus. Rakennusten uusia käyttötarkoituksia pohdittiin samalla.

Näin toteutettuna työ palvelee parhaiten tilaajaa, Porin kaupunkia, päätöksen teossa mitkä rakennukset säilytetään kaavauudistuksen toteutuessa.

THE INDUSTRIAL BUILDINGS IN STOCKTAKING

Takala, Riitta

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in construction Engineering

April 2012

Supervisor: Karjalainen, Janne

Number of pages:30

Appendices:1

Keywords: stocktaking, planning, building culture

The aim of this engineering project is to identify, which of the buildings have been maintained. If the city of Pori will make a new formula, where Karjaranta´s block´s 20 plot´s 20 west part of be transformed apartment house residential area´s needs.

The original was purpose to made stocktaking in all the buildings, which the Satakunta museum has not already done. Area of buildings was studied more specifically, and turned out that stocktaking is an unnecessary, because those buildings, which are not inventoried, are not its worthy.

Thus engineering work, was carried out by presenting the buildings freely. At the same time revealed essential repair items and inspection, which are mentioned as an example here the drainage.

This way my engineering work served best by a subscriber, the city of Pori in them decision-making, which of the buildings kept, if the new is formula become true.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	KAAVOITUS.....	6
2.1	Kaavatasot.....	6
2.2	Asemakaava	7
2.3	Asemakaavaselostus	7
3	INVENTOINTI	8
3.1	Inventoinnin suoritus	9
3.2	Inventointikortti	9
3.3	Luettelointiperusteet	10
3.4	Inventoitava kohde.....	11
4	KARJARANTA	11
5	RAKENNUSTEN KUVAUS.....	13
5.1	Rakennus 21-20-20-15.....	13
5.2	Entinen työterveysasema	14
5.3	Rakennus 21-20-20-13.....	14
5.4	Rakennus 21-20-20-18.....	15
5.5	Rakennus 21-20-20-17.....	16
5.6	Rakennus 21-20-20-16.....	17
5.7	Rakennus 21-20-20-9.....	18
5.8	Rakennus 21-20-5-1.....	19
5.9	Rakennus 21-20-4-1.....	20
5.10	Rakennus 21-20-4-2.....	21
6	RAKENNUSTEN UUSKÄYTTÖ	22
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	27
	LÄHTEET	29
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämän insinööriyön kohteena ovat Porin Karjarannan korttelin 20 tontin 20 läntisen osan rakennukset. Väljään rakennetusta noin 10ha teollisuusalueesta on näkymä kuvassa 1. Rakennukset ovat Porin kaupungin omistuksessa, ja niitä vuokrataan tällä hetkellä teollisuus käyttöön. Alueelle ollaan pohtimassa kaavamuutosta, jossa aluetta ollaan muuttamassa kerrostaloasuin alueeksi. Tarkoituksena on inventoida alueen rakennukset, tämän kaavoitus työn pohjaksi. Inventoinnin lisäksi tässä työssä selvitetään rakennusten kuntoa ja käyttöarvoa, sekä pohditaan rakennusten uusia käyttötarkoituksia kaavamuutoksen toteutuessa.



Kuva 1. Karjarannan teollisuusalueelta (kuva Riitta Takala).

Työ toteutetaan kappaleessa kolme esitetyllä tavalla, visuaalisesti tutkimalla rakennusten kuntoa, kirjallisuudesta ja haastattelemalla selvitetään rakennusten historiaa. Osasta alueen rakennuksista museovirasto on jo tehnyt inventoinnit, niitä käytetään tämän työn pohjana, sekä loppuihin rakennuksiin tehdään inventoinnit, jos se katsotaan aiheelliseksi.

Työn varsinaisena tarkoituksena on arvioida, mitkä rakennukset ovat säilyttämisen arvoisia, uudessa kerrostaloalue kaavassa. Tämän vuoksi rakennusten kuntoa ja uusia käyttötarkoituksia käydään läpi. Välttämättömimmät rakennuksiin tehtäviä kunnostus toimenpiteet tulevat myös työssä esille, niiden tarkoituksena on auttaa säilyttämispäätöksen tekemisessä.

2 KAAVOITUS

Kaavoilla yhteiskunta vaikuttaa maankäyttöön. Kaavoilla ohjataan rakentamisen ja alueiden käytön suunnittelu sekä säännellään maankäyttöön liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia. (Jalkanen, Kajaste, Kauppinen, Pakkala, Rosenger & Rakennustieto Oy P. 1997, 49.) Kaavan vaikutukset on selvitettävä kaavaa laadittaessa, joten kaavan on perustuttava riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavoitus alkaa kaavan vireille tulosta, jonka jälkeen valmisteluvaihe, ehdotusvaihe ja hyväksyminen. Kaava astuu voimaan eli on lain voimainen, kun kaavan hyväksymisestä on kuulutettu asianmukaisesti, ja valitus aika tämän jälkeen on mennyt umpeen. (RT 99-10861 2006)

2.1 Kaavatasot

Kaavajärjestelmässä ylempi kaavataso ohjaa alemman asteen kaavojen laatimista. Yksityiskohtaiset kaavat korvaavat vahvistuttuaan yleispiirteisemmät kaavat.

Kaavatasot ylemmästä alempaan

1. Maakuntakaava
 - Maakuntaliitto laatii ja hyväksyy
 - Ympäristöministeriö vahvistaa
2. Kuntien yhteinen yleiskaava (laatiminen kuntien yhteisestä päätöksestä)
 - kuntien yhteinen toimielin hyväksyy
 - Ympäristö Ministeriö vahvistaa
3. Yleiskaava
 - Kunta laatii ja hyväksyy

4. Yksityiskohtaiset kaavat eli asemakaava

- Kunta laatii ja hyväksyy

(RT 99-10861, 1; Ympäristöministeriö, alueidenkäytön osasto P.2003b, 14.)

Taajama-asutukseen saa käyttää vain aluetta, jolla on vahvistettu asemakaava. (Jalkanen, Kajaste, Kauppinen, Pakkala, Rosenger & Rakennustieto Oy P. 1997, 49.)

2.2 Asemakaava

Maankäyttö- ja rakennuslaki määrää asemakaavan laatimisen tarpeen mukaan. Asemakaava on yksityiskohtaista järjestämistä ja rakentamista varten.

Asemakaavassa osoitetaan

1. asemakaava-alueen rajat
2. asemakaavaan sisältyvien alueiden rajat
3. ne yleiset ja yksityiskohtaiset tarkoitukset, joihin maa- tai vesialueet on aiottu käytettäväksi.
4. rakentamisen määrää
5. rakennusten sijoitusta
6. tarvittaessa rakennustapaa koskevat periaatteet
7. asemakaavaa toteutettaessa seurattavat likimääräiset korkeusluvut, jos katsotaan tarpeelliseksi

(Ympäristöministeriö, alueidenkäytön osasto P.2003a, 30; Ympäristöministeriö, alueidenkäytön osasto P.2003b, 10)

2.3 Asemakaavaselostus

Asemakaava selostuksessa on selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristö ominaisuuksista. Kaavan suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet, sekä esille tulleet vaihtoehdot löytyvät kaavaselostuksesta. Yhteenveto kaavan vaikutusten arvioimisesta, ja kaikki kaavan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, luontoon, maisemaan, liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen, talou-

teen terveyteen ja turvallisuuteen, eri väestöryhmiin, sosiaalisiin oloihin ja kulttuuriin, sekä muut kaavan aiheuttamat merkittävät muutokset. Asemakaavan yhtenäisyydestä yleiskaavan kanssa on annettava selvitys, sekä voimassa olevaan asemakaavaan ja kunnan muuhun suunnitteluun. Mikäli asemakaava on laadittu alueelle, jossa ei ole lainvoimaista yleiskaavaa, on asema kaavaselostuksessa selvitys asemakaavan yhtenäisyydestä valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan. Osallistuminen ja vuorovaikutus on tullut tärkeään rooliin kaavoituksessa, joten kaavaselostuksesta on kaikki kaavan muodostuksen eri vaiheissa esitetyt mielipiteet, sekä selostus kuinka osallistumis- ja vuorovaikutus on otettu kaavoitukseen mukaan. Kaavaselostuksessa pitää olla valitun kaavaratkaisun sisältö, sekä perusteet valitun ratkaisun valinnalle, unohtamatta selvittää osallistumis- ja vuorovaikutus menettelyn vaikutusta lopputulokseen. Kaavan toteutuksen aikataulu ja sen seuranta kuuluvat myös kaavaselostukseen, sekä tarvittaessa kaavan toteutumista ohjaavat suunnitelmat. (RT 99-10861 2006, 6)

3 INVENTOINTI

Maankäyttö- ja rakennuslaki velvoittaa kunnat inventoimaan rakennuksensa. Tätä tietoa hyödynnetään mm. yleisien asemakaavojen suunnittelussa.

Inventointi on systemaattista tiedonkeruuta rakennuksista, joka sisältää myös alueen historian. Inventoinnissa tutustutaan rakennusten nykyiseen käyttötarkoitukseen sekä menneeseen. Inventoinnissa arvioidaan myös rakennusten nykyinen kunto sekä selvitetään rakennukseen sen elinkaaren aikana tehdyt muutokset.

3.1 Inventoinnin suoritus

Inventointi aloitetaan kenttätyönä, menemällä paikanpäälle inventoitavalle alueelle. Inventoinnissa tutustutaan ympäristöön ja rakennuksiin, valokuvataan rakennuksia ja ympäristöä, sekä toimintaa, jota rakennuksissa ja ympäristössä tapahtuu, havainnot kirjataan.

Rakennusten ja alueen historiasta kerätään tietoa haastatteleamalla omistajia, asukkaita ja käyttäjiä sekä tutkimalla paikallishistoriallista kirjallisuutta.

Rakennuspiirustuksista inventoitsija selvittää rakennusten koko, tilavuus, suunnittelija, rakennusaika, sekä miten rakennus on ajansaatossa muuttunut. Oikein vanhoista rakennuksista, tai pienistä ja vähäpätöisistä, ei kuitenkaan ole välttämättä rakennuspiirustuksia olemassa. Vähäpätöisellä rakennuksella tarkoitetaan, tässä yhteydessä, rakennusluvatta tai toimenpideilmoituksella rakennettuja rakennuksia, kuten esim. pihavajoja ja leikkimökkejä. Tällöin rakennusaikaa joudutaan arvioimaan haastattelujen, käytetyn rakennustekniikan ja rakennusmateriaalien avulla.

Lopuksi kaikki kerätty tieto kootaan yhtenäiseksi raportiksi inventointikortille.

3.2 Inventointikortti

Museoviraston inventointilomakkeelle kirjataan rakennuksen rekisteritiedot.

1. Lääni
2. Kunta
3. Kohde (=yleisnimitys)
4. Kylä/rekisterinumero
5. Kaupunginosa/kortteli
6. Kohdetyyppi (luonnehdinta rakennuksen tai alueen käyttötarkoituksesta)
7. Peruskarttakoordinaatit
8. Osoite
9. Omistaja

Inventointikortti jatkuu rakennuksen kuvauksella, johon merkitään rakennustekniset tiedot rakennuksesta. Rakennuksesta ja alueesta selvitettyä historiaa varten on oma kohtansa. Lähiympäristö-kohtaan merkitään rakennuksen vieressä sijaitsevat luetteloidut kohteet, mikäli niitä on, sekä lähirakennukset ja pihapiiri rakennustyyllisin kuvauksin. Luettelointiperuste-kohtaan tulee perustelut, miksi rakennuksella on kulttuurihistoriallista arvoa, täytetään, jos rakennuksella katsotaan olevan historiallista merkitystä.

Inventointilomakkeella on lisäksi kohdat, jotka rastitaan, jos rakennus on rakennushistoriallinen, historiallinen tai maisemallinen. Lähde-kohtaan tulee kirjoittaa, mistä aineisto on kerätty ja miten. Liitteeksi voi laittaa mm. valokuvia, kartan. Lopuksi lomakkeeseen tulee sen täyttäjän tai täyttäjien nimet ja päivämäärä. (Andersson. 2003, 25-39)

3.3 Luettelointiperusteet

”Luettelointiperusteiksi on vakiintunut kolmijako rakennushistoriallisiin (R), historiallisiin (H) ja maisemallisiin (M) arvoihin.

- R, rakennushistoriallisesti arvokas
Kohde tai alue on rakennustaiteellisesti ja/tai –tekniisesti arvokas, se ilmentää aikansa tai ympäristönsä rakennustapoja, -ihanteita ja -tekniikkaa.
- H, historiallisesti arvokas
Kohde tai alue liittyy alueen kannalta tärkeään historialliseen ilmiöön tai tapahtumaan.
- M, maisemallisesti arvokas
Kohde tai alue on merkittävä kulttuurimaisema tai rakennettu kokonaisuus, osa maisemakokonaisuutta, tai luo itsenäisesti maisemallisia arvoja.”

(Kärki, Mansikka, Rautsi, Santaholma & Ympäristöministeriö Kaavoitus ja Rakennusosasto P.1987, 31, 32).

3.4 Inventoitava kohde

Inventoitavaan alueeseen tutustumisen jälkeen valitaan mitkä rakennukset on inventoinnin arvoisia. Tämä jää loppukädessä inventoitsijan harkinnan varaan. Hänen pitää arvioida, mitkä rakennukset täyttävät luettelointi perusteet.

”Peruseriaatteena on, että inventoinnissa ovat mukana kaikki ennen vuotta 1960 rakennetut talot. Erityismerkityksensä vuoksi mukaan otetaan myös kaikki koulut, rautatierakennukset, kappelit, sairaalat, vanhainkodit, kirkot ja seurakuntatalot.” (Andersson. 2003, 31)

4 KARJARANTA

Karjaranta on muodostunut 1700-luvulla Kokemäenjoen rantalietteestä. 1800-luvulla Karjaranta on ollut syksyisin ja keväisin veden peitossa, ja alue onkin ollut lähinnä laidun käytössä 1900-luvun vaihteeseen. 1890-luvun loppupuolella rakennettiin rautatie Tampereelta Poriin, ja edelleen Mäntyluotoon. Karjarannan välittömään läheisyyteen rakennettu rautatie, aloitti alueen teollistumisen 1900-luvun alusta. (Mikko Helminen. 2006)

Tämän työn tutkimus alueena on, Porin Karjarannan korttelin 20 tontin 20 läntisen osan rakennukset. Tämän alueen aivan läntisimpään päähän rakennutti Pihl & K:n sahan 1896, joka purettiin 1970-luvun alussa. Alueen alkupäähän muodostui 1910-1930-luvulla öljysatama, jonka toiminta jatkui 1960-luvun lopulle asti. Öljysataman siirryttyä Tahkoluotoon, laivojen kasvettua, Kokemäenjoen näin käytyä matalaksi, loppui jokisatamatoiminta. Öljysataman lähdettyä, ennen alueen maisemaa hallinneet öljysäiliöt purettiin. (Jussi Koivunen. 2004, 131, 132; Mikko Helminen. 2006)

Porin Karjarannan korttelin 20 tontin 20 itäpuolella sijainneet Teljän Tehtaat ovat toimineet proomutelakkana, mutta vuonna 1956 ne siirtyivät Rauma-Repola Oy:n omistukseen, samaisena vuonna Rauma-Repola Oy osti Porin kaupungin rakennuttaman teknisen toimen varikkoalueen, johon tämän työn rakennuksia oli kuulunut. 1958 Rauma-Repolan Rauman tehtaiden konepajatuotannon tilat enää riittäneet, jo-

ten 1959 Rauma-Repola Oy päätti siirtää koneistus ja kokoonpanotilat, sekä selluloosa konetuotantonsa Poriin, entisiin Teljän Tehtaiden tiloihin. Teljän tehtaiden rakennustilavuus oli ollut 26000 m³, mutta Rauma-Repola:n aikana se kasvoi likimäärin 400000m³, ja tehdasalueen pinta-ala 12ha:n. (Levanto. 1968, 92-93; Rauma-Repola Oy)

Tällä hetkellä Karjarannassa eletään muutosten aikaa, teollisuutta ollaan tuuppamassa pois, ja tilalle on kaavailtu asuinalueita. Itäosaan on jo toteutuneet uudet kerrostalot, Kokemäenjoen rantaan.

Uuden Karjarannan kaupunginosan rakentuminen alkoi heti vuosituhannen vaihduttua. Rakennuslautakunta hyväksyi kokouksessaan rakennusluvan alueen ensimmäiselle kerrostalolle, viimevuosituhannen lopulla. Ensimmäiset kerrostalot rakennettiin Karjarannantie eteläpuolelle. (Paavilainen. 1999)

Suisto-Kiinteistöt Oy ja rakennusyhtiö Skanska tekivät esisopimuksen, jolla sovitaan maa-alueiden myymisestä Skanskalle asuntorakentamista varten. Esisopimus koskee 4,1 hehtaarin suuruisia tonttialueita, jonka rakentaminen on tarkoitus toteuttaa 10-15 vuoden aikana. Esisopimuksessa edellytetään toteutuakseen asemakaavan muutosta. Suisto-Kiinteistöt Oy on Porin kaupungin ja Hollming-konsernin sekä sen omistajien omistama kiinteistöyhtiö. (Esisopimus: Karjarannan teollisuusalueelle asuntoja 2011) Konepajayhtiö Hollming Works Oy on alustavasti suunnitellut siirtävänsä Karjarannan yksikkönsä muualle päin Poria. Toimitusjohtaja Matti Harri ei kiellä näitä tietoja. – Mitään päätöksiä emme kuitenkaan ole vielä tehneet, ja mahdollinen muutto Karjarannasta pois voi olla vielä vuosien päässä. Sitä paitsi globaalien talouden ongelmat voivat lykätä siirtotarpeita ja kerrostalorakentamisen jatkamista. Tietysti tutkimme siirtoa, jos julkinen etu sitä vaatii. (Hollming Works pohtii Karjarannasta lähtöä 2008)

Vuonna 2005 Porin kaupunki osti tontin 21-20-20 länsiosan, joka on pinta-alaltaan noin 10ha. Tällä hetkellä tätä aluetta vuokrataan teollisuuskäyttöön, sekä sen muuttamista kerrostaloasuin alueeksi tutkitaan.

5 RAKENNUSTEN KUVAUS

5.1 Rakennus 21-20-20-15

Rakennus 1975 rakennettu Rauma-Repolan ammattikoulun työpajahalliksi, koulutoimintaa rakennuksessa on ollut vielä 1990-luvulla, jonka jälkeen työvoimakoulutus siirtyi Porin aikuiskoulutuskeskukselle. Rakennus on kuvassa 2. Rakennuksen on suunnitellut Arkkitehtitoimisto Reijo Louhimo Ky. Isohallirakennus on 100 m pitkä 25,5 m leveä ja 14,3 m korkea. Kokemäenjoen puoleisella pitkällä sivulla on 7,5 m leveä levike, jossa sijaitsee alakerrassa väestönsuoja, muuntaja huoneet ja sähkönjakokeskus. Kaksikerroksinen 9 m korkean betonirunkoisen levikkeen yläkerrassa on luokkahuoneita. Hallirakennuksen seinät ja katto on kuumasinkittyä poimulevyä. Poimulevyn pinta on säilynyt suhteellisen hyvin ajan saatossa, lukuun ottamatta aivan seinän yläosan ruostevauriota. Väestönsuojassa toimii nykyään Metso Paper:n arkistona, ja luokka huoneet ovat varastokäytössä. Työpajahalli on täysin käyttö kunnossa, ja Metso Paper:lla halli onkin päivittäisessä käytössä. Työpajahallissa on kaksi hallinlevyistä nosturirataa.



Kuva 2. Rauma-Repolan ammattikoulun entinen työpajahalli (kuva Riitta Takala).

5.2 Entinen työterveysasema

Vuonna 1985 työhallirakennusta laajennettiin 204 m²:n toimistorakennuksella, josta on kulkuyhteys työpajahalliin. Laajennus näkyy kuvassa 2, työpajahallin vieressä oleva pieni rakennus, joka näyttää erilliseltä rakennukselta. Rakennus on perustettu betoni juoksujen päälle tuulettavana. Vuonna 2007 rakennuksessa on toiminut vielä lääkäritalon työterveys asema, mutta nykyään työterveyshuolto on keskittynyt kokonaan lääkäritaloon, on rakennus jäänyt käyttämättä. Rakennus on peruslämmöllä, sisäpuolelle rakennukseen on tehty remonttia, luultavasti työterveysaseman toiminnan johdosta.

5.3 Rakennus 21-20-20-13

Rakennus on ollut alun perin Porin kaupungin sementtivalimo. Rakennettu 1949-1950, suunnitellut Porin kaupungin rakennustoimiston insinööriosasto. Vuonna 1956 Rauma-Repola osti rakennuksen, ja sen jälkeen siinä on toiminut sahaamona. Vielä vuonna 2007 rakennus on ollut Holmin Worksin kylmävarastona, minkä jälkeen he ovat laittaneet rakennusta. Tiilirunkoisena rappauksella aikoinaan pinnoitetun, rakennuksen ulkovaippa on pellitetty, koska vanha rappaus on ajansaatossa lohkeillut. Kuvassa 3 näkyy Metso Paperi:n kunnostama julkisivu. Itäpäädyn iso nosto-ovi on vaihdettu paljeoveen, ja muutkin ovet uusittu. Ikkunat ovat edelleen alkuperäiset. Länsipäädyssä vielä 2006 olleet kuljettimet on purettu, ja länsipäätyyn on jäänyt vain yksi oviaukko. Rakennuksen katto ja rännit on uusittu, sekä sisällä on pinnoitettu. Lattiaa on vahvistettu, ja rakennuksessa on uusi nosturirata. Rakennus on kellarillinen, ja koska pohjavesi on alueella korkealla, se pyrkii nousemaan kellariin. Tätä vuokraaja joutuu hoitamaan uppopumpulla. Tilat, joita Metso Paper ei tarvitse toimintaansa, ovat entisellään. Rakennus on tällä hetkellä käytössä ja lämmin.



Kuva 3. Kuvassa vanha sementtivalimo (kuva Riitta Takala).

5.4 Rakennus 21-20-20-18

Rauma-Repolan entinen koulurakennus, joka valmistui 1976. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehtitoimisto Reijo Louhimo Ky. Rakennus on nyt Metso Paper:lla varastokäytössä, mutta vielä vuonna 2007 heidän puhelin vaihde on työskennellyt päivittäin rakennuksessa. Rakennus on kuvassa 4, tasakattoinen, karaattilevy ja peltivuorattu rakennus. Karaattilevyä käytettiin 1980-luvulla pintamateriaalina, kivirouhepinnoitettu vanerilevy. Rakennus on alun perin suunniteltu kokonaan karaattilevy pinnoitettuna, mutta nykyään rakennuksen pohjoissivu alaosa on pelti vuorattu, ei ole tietoa onko rakennukseen tehty julkisivukorjausta ja samalla pitkille sivuille lisätty pieni räystäs, vai ovatko suunnitelmat muuttuneet jo rakennus aikana. Rakennuksen päädyn ulkovuoraus on lohkeillut, kuten kuvasta 4 näkyy. Kosteus on päässyt räystäättömän päädyn levy saumoihin, kastellut vanerinpohjaisen karaattilevyn ja täten vaurioittanut pinnan. Rakennuksen sisällä on luokkahuoneita, sisältä rakennus on alkuperäisissä materiaaleissaan. Metso pitää rakennuksessa peruslämpöjä päällä,

vaikka heillä ei rakennuksessa olekaan enää toimintaa. Lattia materiaali muovimatto, kupruilee paikoin, mahdollisesti kosteuden johdosta.



Kuva 4. Rauma-Repolan entinen koulurakennus (kuva Riitta Takala).

5.5 Rakennus 21-20-20-17

Tiilirunkoinen yksikerroksinen 1936 rakennettu varastorakennus, rakennus kuvassa 5. Rakennus on perustettu maanvaraiselle laatalle, rakennuksen pohjoissivun lastauslaituri on purettu, sekä aukotukseen on tehty muutoksia. Rakennuksen itäpäädyssä on sijainnut polttoaine varastot, ja sisältä on myöhemmin vanha kiviväliseinä purettu, ja korvattu teräs kattotuoli vahvistuksella. Rakennuksen on suunnitellut Butuelin, Suomalainen Shell Oy:n teknillinen osasto, Helsinki. Nykyisin rakennus on Metso Paperin testauskäytössä. Liitteenä 2006 Mikko Helmisen tekemä rakennusinventointi (Liite 1A-E).



Kuva 5. Suomalainen Shell Oy varastorakennus (kuva Riitta Takala).

5.6 Rakennus 21-20-20-16

Suomalaisen Shell Oy teknillisen osaston rakennuttama, Porin varastoalueelle asuin- ja autovajarakennus, joka näkyy kuvassa 6. Suomalainen Shell oy perusti Poriin Nobel Standarin viereen oman öljyn tuonti satamansa 1937, jolloin rakennutti samalla asuin- ja autovajarakennuksen. Rakennus aika 1936, suunnitellut ”V.L.” Suomalainen Shell Oy, Tekninen osasto, Helsinki. Rakennuksen asuin osa on kellarillinen kaksikerroksinen betonirunkoinen tiilivuorattu sisäpinnoitteena rappaus. Rakennuksen sisätilojen rappaus hilseilee kosteuden vaikutuksesta, joka puolella rakennusta. Kellarillisen rakennuksen perustukset ja kellari uivat, kuten kuvasta näkyy. Alueella korkealla oleva pohjavesi nousee kellariin, ja on näin ajan saatossa rasittanut perustuksia, ja tuonut kosteutta rakennukseen. Ulkoa rakennus on säilynyt hyvin, mutta sisältä rakennus on erittäin huonokuntoinen. Liitteenä 2006 Mikko Helmisen tekemä rakennusinventointi (Liite 1A-E).



Kuva 6. Suomalainen Shell Oy Asuin- ja autotallirakennus (kuva Riitta Takala).

5.7 Rakennus 21-20-20-9

Vanha varastomakasiini kuvassa 7, joka on rakennettu 1940-1950-lukujen vaihteessa, Porin kaupungin rakennuttama. Porin kaupunki rakensi tällöin silloisen Teljän tehtaat Oy:n ja öljysataman väliselle alueelle teknisen toimen pisteen, johon sementtivalimo ja varastomakasiini kuuluivat, sekä tähän työhön kuulumattomat autotalli- ja konttorirakennus, ja sähköverstas. Vuonna 1956 Rauma Repola Oy osti alueen, ja nyt taas rakennukset ovat kuuluneet vuodesta 2005 Porin kaupungille, joka vuokraa sementtivalimoa ja varastomakasiinia Metso Paper:lle.

Makasiinirakennus on harjakattoinen, hirsirunkoinen lautaverhoiltu rakennus, jonka itäinen pääty on korkeampi kuin läntinen. Rakennuksen itäistä päätyä kiertää lastauslaituri. Rakennuksen itäisen ja läntisen osan välissä on tiilimuuri, myös läntinen päätyseinä on muurattu tiilestä. Varastorakennuksen lattiana on maanvarainen betoni-laatta, joka on paikoin painunut. Itäisessä osassa on vielä vanha työnjohdon lasitettu

toimistokoppi. Läntinen osa on kylmävarastona ja itäinen tyhjillään. Rakennuksen katossa on huomattavan iso reikä.



Kuva 7. Vanha varastomakasiini (kuva Riitta Takala).

5.8 Rakennus 21-20-5-1

1960 rakennettu tiilirunkoinen autotallirakennus. Rakennusluvan haki silloin Widbom Oy. Rakennus on alun perin suunniteltu 7 kuorma-auton talliksi, jossa on erikseen autojen pesu ja huoltotilat, sekä sosiaalitynit ja nosturi halli. Rakennus on 37 m pitkä ja 11 m leveä, sisäkorkeus 3,35 m. Rakennus on nykyään Metso Paper:lla kylmävarastona. Rakennusta ei päässyt sisältä katsomaan.



Kuva 8. Vanha autotallirakennus (kuvannut Riitta Takala).

5.9 Rakennus 21-20-4-1

Vanha tiilirunkoinen omakotitalo rakennus kuvassa 9, jossa ei toimintaa. Rakennus rakennettu luultavasti 1920. Porin kaupungin rakennustoimiston mikrofilmi arkistosta ei löytynyt kyseisestä rakennuksesta rakennuskuvia, koska rakennus oli niin vanha. Rakennus on ollut tyhjiään kymmeniä vuosia, siksi Metso Paper piti rakennuksella käyntiä turhana, joten rakennusta ei nähty kuin ulkoa.



Kuva 9. Vanha omakotitalo (kuva Riitta Takala).

5.10 Rakennus 21-20-4-2

Vanha puurunkoinen varistorakennus kuvassa 10, toimii nykyään hiekoitussepin varastona. Rakennus on kadottanut alkuperäisen ryhtinsä rungon vääntyillessä eri paikoista. Rakennus on erittäin huonokuntoinen.



Kuva 10. Vanha varastorakennus (kuva Riitta Takala).

6 RAKENNUSTEN UUSKÄYTTÖ

Alueen kellarillisille rakennuksille (21-20-20-13 ja 21-20-20-16) en lähtisi miettimään uutta käyttötarkoitusta, koska alueella on pohjavesi korkealla, ja se on pitkään kastellut rakennusten kellareita ja perustuksia. Rakennusten korjaus kustannukset nousisivat korkeiksi, vaikka tiilirunkoisten rakennusten kanssa suurempia laho- ja homeongelmia tulisikaan. Kuvassa 11 näkyy, kellariin noussutta vettä, pohjaveden ollessa korkealla.

Jos kuitenkin rakennukset tai toinen niistä halutaan säilyttää, on niihin asennettava riittävät salaojat, jotka estävät veden nousun kellariin. Salaojat rakennuksen ympärille, perustus syvyyden alapuolelle. Perusmuurin vesieristäminen olisi samalla aiheellista tehdä. Rakennuksen sisäpuolinen salaojittaminen tulisi myös tehdä. Mahdollisesti tarvittaisiin myös pumppaamo. Kun on varmistuttu rakenteiden kuivana pysy-

misestä, voidaan alkaa kosteuden aiheuttamien vaurioiden korjaus. (RT 81-1100 2010, 4)



Kuva 11. Kellariin noussutta pohjavettä (kuva Riitta Takala)

Rakennus 21-20-20-16 vaatisi mittavia sisätilojen korjaustöitä, huonokuntoisuutensa tähden, joita kosteus ja veden pääsy rakennukseen on aiheuttanut. Kuvassa 12 näkyy kuinka rakennuksen rappaus on irronnut alustastaan. Rakennuksen kaikki sisäseinät kellarista toiseen kerrokseen olisi puhdistettava vanhasta rappauksesta, ja sitten pinnoitettava uudelleen, mikä on kallista kun vaatii paljon työtunteja. Rakennuksen puuosat on samalla tarkistettava, ja homehtuneet sekä lahonneet vaihdettava. Kellari-tilan kaikki puu osat ovat ainakin vaurioituneet. Rakennuksen korjaus ei ole missään nimessä järkevää kuin historiallisista syistä, mutta näin haluttaessa on mahdollista vielä käyttötarkoituksin muuttaa, kunhan saadaan mikrobikasvustot ja homeet poistettua. Betonirakenteen sisälle harvemmin mikrobit ja homeet kasvavat, mutta huokoisemman materiaalin kuten tiilen sisälle voivat home- ja mikrobikasvusto pesiä. Tämä rakennus on tiilirunkoinen, joten korjausta suunniteltaessa on tarkistettava myös runko. Mikäli rakennuksen tiilirungon sisälle on pesiytynyt home- ja mikrobikasvustoja, on vaurioituneet rakenteet purettava ja rakennettava uudelleen. Vaurioi-

tuneiden rakenteiden kapselointi voi olla myös vaihtoehto purkamiselle, vaikkakaan ei niin luotettava.



Kuva 12. Näkymä asuinrakennuksen 2. kerroksen huoneesta. (Kuva Mikko Helminen, 2006)

Rakennukseen 21-20-20-13 Metso Paper on tehnytkin pintaremonttia ja muita muutoksia vastaamaan omia tarpeitaan, kuten edellä todettiin. Kellarillisen rakennuksena tämänkin rakennuksen perustukset ovat varmaan aikoinaan päässeet kastumaan, koska kellarissa oli uupopumppu. Metso Paper:n kunnostamista sisätiloista kuva 13.

+



Kuva 13. Vanhan sementtivalimon sisältä (kuva Riitta Takala).

Suomalaisen Shell Oy vanha varastorakennus (21-20-20-17) on ollut alun perin öljyn käsittely käytössä, joten rakennuksen lattioille ja muualle, on varmasti räiskynyt ja kaatunut öljyä, joka on imeytynyt rakenteisiin. Täten tälle rakennukselle ei voida ajatella jatkossakaan muuta käyttöä kuin teollisuuskäyttö.

Vanha koulurakennuksen (21-20-20-18) uutta käyttötarkoitusta en myöskään lähtisi miettimään. Rakennuksen suunniteltuna käyttöikä on ollut luultavasti 30 vuotta. Rakennus on perustettu betoniperusmuurille, lattiarakenteet ovat puuta ja alapohjan tuuletus on järjestetty tuuletusputkilla. Kuvassa 14 näkyy kuinka lattia matto kupruilee, mikä saattaa olla merkki kosteusongelmasta. Puset lattiarakenteet ovat mahdollisesti vaurioituneet. Minkä on saattanut aiheuttaa vaikka alapohjasta noussut kosteus, alapohjan tuuletus ei ole välttämättä riittävä, salaojatkin ovat voineet jäädä riittämättömiksi, asentamatta tai tukkiutuneet. Lattiarakenteiden kunto olisi tarkistettava, jos rakennus säilytetään. Rakennuksen ulkoseiniin on päässyt kosteutta karaattilevyn saumoista, josta kertoo rakennuksen päädyn julkisivupinnoitteen lohkeilu. Tasakattoisen varastokäytössä olleen rakennuksen kattokaivojen toiminta pitäisi myös tarkis-

taa. Rakennus on kuitenkin aikoinaan halvalla ja nopeasti rakennettu väliaikaiseen tarpeeseen rakennettu rakennus, joten sen säilyttämistä kaavan toteutuessa ei kannata enemmin pohtia. Rakennus sopii varastokäyttöön, jos kaava ei toteudu, mikäli rakennusta muuhun käyttöön ajatellaan, on sen rakenteiden kunto varmistettava. Tällöin olisi rakennuksen rakenteita avattava, ja tarkistettava piilossa olevien rakenteiden kunto.



Kuva 14. Vanha ammattikoulurakennus (kuva Riitta Takala).

Rakennus 21-20-20-16 sopivin käyttötarkoitus on teollisuus rakennuksena, ja rakennuksen yläkerran luokkahuoneet tarjoavat mahdollisuuden vuokrata rakennusta, vuokralaiselle joka tarvitsee toimistotiloja hallirakennuksen yhteyteen. Jos rakennus halutaan välttämättä säilyttää, ja sen käyttö teollisuudenhallina muuttaa, johon Metso Paper kuitenkin rakennusta mielellään käyttää, voitaisiin rakennusta ajatella liikuntahallina. Kookkaana ja korkeana, ehkä liiankin korkeana rakennus, olisi alueen lapsille, nuorille ja aikuisille jalkapallo kenttä, koripallo, sähly, ja yläkerran luokka huoneet tarjoaisivat mahdollisuuden taiteellisempaan harrastamiseen.

Ehdottoman tärkeää on, jos alueella aiotaan säilyttää rakennuksia, on niiden salaojitus järjestelmän olemassaolo ja toimivuus tarkastettava. Samalla on tarkastettava katteiden vedenpitävyys.

Vanhan omakotitalon runkoa voi mahdollisesti joku alueelle haluava yritys esim. Siwa käyttää. Runko on noin 30 % rakennuskuluista, mutta rakenteiden purku ja uusiminen lisäävät rakennus kuluja. Uusi alueeseen sopiva rappaus, uudet modernit ikkunat, sisältä kaikki on uusittava, sekä kattorakenteet tarpeen mukaan. Säästöä rakennuksenrungon käytöstä ei kuitenkaan loppujen lopuksi tule, koska purkutyöt ja vanhojen rakenteiden kunnan tarkastukset vaativat työtunteja.

Vanha kuorma-autojen tallirakennus menisi jatkossakin henkilöautojen tallirakennuksena, kunnostus ja muutostöiden jälkeen. Rakennus ei ole kuitenkaan mitenkään erityinen. Päätös säilyttää rakennus mahdollisessa kerrostaloalueen kaavassa vain hankaloittaisi uusien rakennusten sijoitusta alueelle.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän työn alkuperäisenä tarkoituksena oli suorittaa varsinaiset inventoinnit, kaikille alueen rakennuksille, mutta ensimmäisellä tutustumiskäynnillä alueella sekä museoviraston jo tekemiin inventointeihin perehdyttyä valkeni, että kaikkien rakennusten inventoiminen alueella ei palvele ketään. Ammattikoulu rakennukset olivat liian uusia/tavanomaisia inventoinnille, ja vanhimmista rakennuksista museovirasto oli suorittanut hiljattain kattavan inventoinnin. Niinpä tässä työssä lähdettiin tutustumaan käyttöarvolähtöisesti rakennuksiin, sekä kartoittamalla rakennuksiin tehtäviä välttämättöimpiä korjaustoimenpiteitä. Näin uskon työni parhaiten palvelevan tilaajaa päätöksenteossaan, mitä säilytetään kaavan toteutuessa, sekä myös miten rakennuksia pitää kunnostaa, jos kaavamuutos ei toteutuisikaan.

Mikään alueeseen kuuluvista rakennuksista ei ole uutta kerrostalokaavaa toteutettaessa niin hyväkuntoinen tai merkittävä, että kannattaisi säilyttää. Shellin rakennukset

edustavat ajalleen tyypillistä rakennustapaa, mutta ovat päässeet ajan saatossa sekä kosteuden ja veden rasituksesta ränsistymään sisätiloiltaan pahoin, eritoten asuin- ja autovajarakennus. Varastorakennus on ollut polttoaineen käsittely tilana, joten rakennusta ei voida ajatella kuin teollisuuskäyttöön.

Rakennus 21-21-20-15 on alueen parhaiten säilynyt rakennus. Aluetta muutettaessa kerrostaloasuin-alueeksi, rakennus korkeana ja muutenkin isona estäisi näkyvyyden joelle.

Jos alueelle ei kaavoiteta kerrostaloja, ja rakennukset jatkavat teollisuuden käytössä, olisi korjauksia tällöinkin rakennuksiin kannattavaa tehdä, jotta ne kestäisivät pidempään. Pahimpana ongelmana on nähtävissä pohjaveden nousu kellareihin. Vanhat vesikatotkin ovat ylittäneet pitkälti käyttöikänsä, joten niiden veden pitävyys olisi syytä myös tarkastaa. Kuten jo edellä todettiin, salaojitus kaikkiin rakennuksiin olisi myös asennettava, koska pohjavesi on alueella välillä erittäin korkealla, niin hyvin toimivat salaojat ovat tällöin perusehto.

LÄHTEET

Esisopimus: Karjarannan teollisuusalueelle asuntoja 2011. Satakunnan Kansa 18.4.2011. Viitattu 25.01.2011. <http://www.satakunnankansa.fi/>

Hollming Works pohtii Karjarannasta lähtöä 2008. Satakunnan Kansa 24.11.2008. Viitattu 25.01.2011. <http://www.satakunnankansa.fi/>

Jussi Koivunen. P.2004. Joen rytmissä Porin kaupungin historia 1940-2000. Hämeenlinna: Printel Oy, Karisto Oy:n kirjapaino.

Levanto. P.1968. Porin Teknillinen Seura- Tekniska Klubben i Björneborg ry. 50 Vuotta 1918-1960. Porin Painotuote Oy.

Markku Uusitalo. Selvitys Metso Paperin käytössä olevista kiinteistöistä Karjarannantiellä. moniste 2007: Metso Paper.

Mikko Helminen. Porin Karjarannan korttelin 20 tontin 20 maankäyttö ja rakennushistoria. moniste 2006: Satakunnan museo.

Paavilainen Vesa. Ensimmäinen rakennuslupa Karjarannan asuinalueelle Seitsemänkerroksinen kerrostalo valmistuu uudelle alueelle ensi vuoden huhti-, toukokuussa. Satakunnan kansan artikkelitietokanta 5.12.1999. Viitattu 3.3.2012. <http://www2.pori.fi/kirjasto/satakunta/sk/index.php>

Pekka Kärki, Mikko Mansikka, Jussi Rautsi, Kaija Santaholma & Ympäristöministeriö Kaavoitus ja Rakennusosasto. P.1987. Rakennussuojelu. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Päivi Andersson. P.2003. Rakennusinventointien opas: Keski-Suomen museon monistesarja 2/2003. 4.uud.p. Jyväskylä: Kopiojyvä Oy.

Rauma-Repola Oy. Mainosinsinöörit Oy: Porin Painotuote Oy.

Riitta Jalkanen, Tapani Kajaste, Timo Kauppinen, Pekka Pakkala, Camilla Rosenger & Rakennustieto Oy. P.1997. Asuinaluesuunnittelu. 2. uud. p. Tampere: Tammer-Paino Oy.

RT 81-1100. Rakennuspohjan ja tonttialueen kuivatus. 2010 Kyriiri: Rakennustieto.

RT 99-10861. Kaavoituksen kulku ja osallistuminen. 2006. Kyriiri: Rakennustieto.

Ympäristöministeriö, alueidenkäytön osasto. P.2003a. Asemakaavamerkinnot ja määräykset. 2.p. Helsinki: Edita Prima Oy.

Ympäristöministeriö, alueidenkäytön osasto. P.2003b. Yleiskaavamerkinnot ja määräykset. 2.p. Helsinki: Edita Prima Oy.

Muut Lähteet

Markku Uusitalo, Metso Paper. Rakennusten esittelykierros.

Mikko Helminen, Satakunnan museo. vuoden 2006. rakennusinventoinnit alueesta.

Porin kaupunki, Ympäristövirasto, rakennusvalvonta, mikrofilmiarkisto, rakennuspiirustukset.

8 RAKENNUSKULTTUURIN KOHDEINVENTOINTILOMAKE		9 Kohdenumero
1.Lääni/ 2.Kunta	10 Länsi-Suomen lääni Pori	3.Kohde Entinen Shellin tuontivarasto
4. Kylä/rekisterinumero	5. Kaup.osa/Kortteli/Talo 21 – 20 – 20 – 16, 21 – 20 – 20 – 17	6. Kohdetyyppi Asuin- ja pienteollisuuskiinteistö
7. Peruskartta/Koordin.	8. Osoite Puunaulakatu 3 Karjarannantie 27 28100 PORI	9. Omistaja ja Omistajan osoite Rauma Oy (Porin kaupunki) PL 51 PORI

10. RAKENNUKSEN KUVAUS		
Rakennus. n:o Ja tyyppi	Entinen asuin- ja autovajarakennus (1)	Varastorakennus (2)
11 yk. käyttö N	12 Paja-, varasto- ja sosiaalitala- rakennus	13 Varastorakennus
Alkup. käyttö	Asuin- ja autotallirakennus	Varastorakennus
14 ak. aika R	1937	1937
15 uunnittelija S	”V.L.”, Suomalainen Shell Oy, Teknillinen osasto, Helsinki	16 W. Butuelin, Suomalainen Shell Oy, Teknillinen osasto, Helsinki
Kerrosluku	(1+)1+1 / 1	1
Perusta	17 Betoni	Betoni
Runko	Tiili	Tiili
Kattomuoto	Aumattu	Satula
Kate	Saumapelti	Huopakate
Vuoraus	Tiili	Tiili
Ulkoväri	Punainen, autotallien ovet siniset	Punainen, ovet siniset ja punaiset
Kunto	Kohtalainen	Hyvä

Erityispiirteet	<p>Porraskäytävän kohdalla ulko-oven ja katoksen päälle sijoittuva funkkistyylinen ns. vertikaalinen nauhaikkuna.</p> <p>Sisäänkäyntien yläpuolella teräsbetonikatokset.</p> <p>Vähäisiä aukotusmuutoksia lukuun ottamatta säilynyt hyvin alkuperäisenä.</p>	<p>18 Rästissä kotelomainen muuraus.</p> <p>Metalliset ikkunanpuitteet, metalliovet.</p> <p>Julkisivuissa ja sisätiloissa toteutettu aukotusmuutoksia ja rakennuksen pohjois- ja länsipuolella sijainnut lastauslaituri purettu.</p>
------------------------	--	--

11. RAKENNUSHISTORIA

Suomalainen Shell Oy perusti vuonna 1937 Karjarantaan öljyntuontisataman Nobel Standardin vuodesta 1912 asti toimineen öljysataman viereen. Tontille rakennettiin Karjarannantienmyötäinen varastorakennus, joka tien myötäisesti jatkui ensin bensiinin ja kerosiinin maahan upotetuilla 50 m³ päiväsäiliötiloilla ja sitten luoteispohjoisuuntaan tynnyriensäilytystilalla ja aaltopellillä vuoratulla öljyvoiteluvajalla. Tontin itäiselle laidalle rakennettiin Öljykujana 1940-luvun asemakaavassa merkityn kadun myötäinen asuin- ja autovajarakennus. Shellin tontti ulottui nykyisestä Karjarannantiestä itäpuolella asuin- ja autovajarakennuksen itäpuolelta rakennuksen suuntaisesti ja länsipuolella öljyvoiteluvajan länsipuolta samansuuntaisesti kohti Kokemäenjokea noin 130 metriä.

Polttoainesäiliöt sijaitsivat tontin joenpuoleisessa pohjoispäädystä. Suurimmassa 1545 m³ säiliössä varastoitiin rakennuspiirustusten mukaan bensiiniä ja kolmessa pienemmässä moottoripetrolia (757 m³), valopetrolia (375 m³) sekä kaasuöljyä (300 m³). Säiliöistä johti polttoaineen pumppuputket tontin koilliskulmasta itään satamalaiturille ja vastavuoroisesti tontin länsilaitaa myöten säiliöistä varastorakennukseen ja päiväsäiliöihin.

Karjarannan öljysataman toiminta loppui 1960-luvun lopussa. Joen vaikeakulkuisuuden takia öljyntuonti varastointi siirrettiin kokonaan Mäntyluotoon perustettuun uuteen öljysatamaan. Öljyntuontiin liittyvistä toiminnoista jäi Karjarantaan muistoksi ainoastaan nämä nykyisinkin olemassaolevat kaksi rakennusta, jotka 1970-luvulla päätyivät Rauma-Repola Oy:n omistukseen. Nykyisin tontti ja rakennukset kuuluvat Porin kaupungille, joka vuokraa rakennuksia Metso Paper Pori Oy:lle. Varastorakennuksessa toimii Metson omistaman Sunds Defibrator Woodhandlingin laitteidentestaus- ja varastotila. Asuin- ja autovajarakennuksessa on tehtaan varastotiloja ja Sundsin työntekijöiden sosiaalitaloja.

Asuin- ja autovajarakennus (1) on säilynyt ensimmäisessä kerroksessa tehtyjä vähäisiä aukotusmuutoksia lukuunottamatta täysin alkuperäisessä asussaan. Ensimmäisessä kerroksessa on aiemmin sijainnut tuontisataman henkilökunnan huone ja wc, joihin on kulku rakennuksen länsipuolen sisäänkäynnistä. Kulku kaikkiin asuin- ja konttorirakennuksen huoneistoihin on rakennuksen koilliskulmassa sijaitsevan porraskäytävän kautta, jonka sisäänkäynti ulkoa on rakennuksen pohjoispuolelta. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitsee aula, keittiö, pukuhuone, wc, sekä varastokäytössä tällä hetkellä ovela huone, johon on yhdistetty em. henkilökunnan huone purkamalla näiden välinen kevytrakenteinen seinä pois. Samassa yhteydessä tämän huonetilan ja aulan erottavaa seinään on nähtävästi purettu. Ensimmäisen kerroksen keskellä sijaitsevan wc:n lavuaari ja pytty on vaihdettu. Muutoin

kaikki rakennuksen wc:t ovat sisustukseltaan alkuperäiset ja niistä on katkaistu vesi.

Toisessa kerroksessa sijaitsee kolme asuinhuonetta, keittiö ja wc, jotka kaikki ovat kalusteineen alkuperäisessä asussaan. Keittiön tiskialtaan yllä oleva seinä on osittain murtunut oletettavasti kosteuden takia. Kellarissa sijaitsee kaksi pitkää kellarikomeroa, polttoainevarasto, lämmityshuone, sauna ja pesutupa, pukuhuone ja porraskäytävän alla halkokellari. Tilat ovat niinkään säilyneet alkuperäisessä asussaan lukuunottamatta saunatilaa, jossa lauteet on revitty irti seinästä alkuperäiseltä paikaltaan. Lämmityshuoneen lattia on muutamia senttejä syvän sadevalumaveden peitossa ja kellarikäytävän ja portaikon kulman rappaus on paikoin homeessa.

Rakennuksen porraskäytävä on täysin alkuperäisessä asussaan. Porraskäytävää valaisee funkkistyylinen matalista ja leveistä ikkuna-aukoista muodostuva ja ulko-oven ja katoksen päälle sijoittuva porrasikkuna. Myös porraskäytävän vanha kaareva puukaide on tallella. Porraskäytävän ulkoseinien, kuten suurimman osan rakennuksen muidenkin ulkoseinien maali on lohkeillut vähäisestä lämmityksestä johtuvan kosteuden takia.

Rakennuksen alkuperäisissä piirustuksissa (hyv. 21.6.1937) yksikerroksisen autovajasiiven asuin- ja konttorirakennuksen päätyyn on merkitty tila palokalustolle. Nähtävästi myöhemmin tila on muutettu sähkömuuntajahuoneeksi. Autovajasiiven eteläpään seinän itäreunaan on myöhemmin puhkaisu aukko metalliovelle.

Kaikki rakennuksen ikkunat ja ovet, sekä saumapeltikate ovat alkuperäisiä.

Varastorakennus (2) (piir. hyv. 21.6.1937) on alun perin toiminut voiteluöljyn varastointi- ja öljytynnyrien käsittely- sekä täyttöhuoneena. Voiteluöljyn varasto on sijainnut rakennuksen itäpäädyssä ja käsittänyt yli puolet rakennuksen alasta. Varastohuoneen länsipuolella on sijainnut öljyastioiden käsittelyhuone, jonka u-mallinen kisko on yhä tallella katossa. Varaston ja käsittelyhuoneen vieressä on sijainnut konttorihuone, joka on alkuperäisessä asussaan. Konttoriin on kuitenkin alkuperäispiirustuksista poiketen tehty ikkunat sekä varastohuoneeseen, että konttorin länsipuolella sijaitsevaan öljytynnyrien täyttöhuoneeseen, johon piirustuksissa on merkitty sijoitettavaksi myös tynnyriä. Täyttöhuoneen eteläpuolella, käsittelyhuoneen vieressä sijaitsee kapea moottorihuone, jonne on kulku ainoastaan suoraan Karjarannantien puolella sijaitsevasta ulko-ovesta.

Rakennuksen sisätiloissa on oletettavasti öljyn käsittelyn loputtua 1960-1970-lukujen vaihteen tienoilla purettu voiteluöljyvaraston ja astioidenkäsittelyhuoneen välinen paksu kiviseinä ja puhkaistu noin 2 metriä leveä oviaukko astioidenkäsittelyhuoneesta tynnyrien täyttöhuoneeseen. Kantavan kiviseinän purkamisesta aiheutunut heikkous on ratkaistu lisäämällä vahvaa terästä oleva kattotuoli seinälinjan paikalle. Länsipään ovien yläpuolella sijaitseva lunetti-ikkuna on ehkä jo aiemmin poistettu ja aukkoon on sijoitettu tuuletin, joka myös on myöhemmin peitetty. Itäpäätyyn on puhkaistu länsipään ovia vastaava oviaukko, johon on asennettu ylös nouseva verho-ovi.

Alkuperäispiirustuksissa rakennuksen pohjoisseinälle ja länsipäätyyn on merkitty lastauslaituri, joka on ollut oletettavasti 2 metriä leveä ja jatkunut länsipäädystä edelleen länteen ja pohjoisluoteeseen. Länsipään perustuksessa olevat jäljet sekä pohjoisseinän peitetyt oviaukot viestivät, että laiturilla alun perin rakennettiin, mutta se on uusia ovia vaihdettaessa ja aukotuksia tehtäessä purettu.

Pohjoisseinältä on muurattu umpeen konttoriin ja tynnyrien täyttöhuoneeseen johtavat ovet. Kaikki jäljellä olevat ikkunat ovat metallikehyksisiä ja alkuperäisiä.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Rakennukset sijaitsevat Karjarannan kortteli 20 tontti 20 länsipuolella, jonka omistaa Porin kaupunki. Rakennuksia lukuunottamatta tontin öljysataman aikaisesta käytöstä maastossa ei ole jäljellä ainnuttakaan rakennetta tai muita jälkiä. Maasto rakennusten ympärillä kasvaa heinää ja puskia ja maaines on 1900-luvun loppupuolella päällystetty tai osin korvattu karkealla soralla. Polttoaineen käsittely on todennäköisesti johtanut rakennuksia ympäröivän maaperän saastumiseen.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET (Uhkatekijät, Kaavallinen tilanne tms. Tilanne, Päätökset)

Rakennusten ympäröimä alue tontin 20 länsipuolella on vuodesta 2005 asti ollut Porin kaupungin omistamaa ja se tullaan lähiaikoina lohkomaan omaksi tontiksi tai tonteiksi. Tällä hetkellä aluetta ja inventoituja rakennuksia vuokrataan teollisuuskäyttöön. Karjarannan alue on laajemmin viime aikoina ollut erityisesti asuinrakennusten rakentamiseen tähtäävien suunnitelmien kohteena. Täten alueen hiljan muuttuneet omistussuhteet kertovat myös entisen Shellin tuontivaraston rakennuksien alueeseen kohdistuvista maankäytön paineista.

Lisäksi erityisesti asuin- ja autovajarakennuksen asuinosa on kärsinyt rakennuksen vähäisestä käytöstä ja lämmityksestä aiheutuneista kosteusvaurioista sekä sadeveden ajautumisesta kellaritiloihin, joista kriittisimpiin olisi lähiaikoina puututtava. Todennäköisesti alkuperäinen saumapeltikate on ruostunut ja vaatisi myös korjaamista.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Asuin- ja autovajarakennus on erittäin hyvin säilynyt alkuperäisessä asussaan ja edustaa yhdessä varastorakennuksen kanssa alueelta muutoin hävinnyttä polttoaineentuontitoiminnasta kertovaa rakennuskantaa. Rakennukset tulisi säilyttää ja pyrkiä kunnostamaan niiden rakennushistoriallisia arvoja suojellen.

15. Rakennushistoriallinen

X

16. Historiallinen

X

17. Maisemallinen

21.Lähteet Rakennuspiirustukset. Porin kaupungin rakennusvalvonta.	22. Liitteet 1/1 Asemapiirros 2/1 Rakennuspiirustukset 3/1 Valokuvat (Diat) 4/1-8 Valokuvat (Digitaaliset kuvatulosteet)
23. Suullisia ja kirjallisia tietoja ovat antaneet Alpo Tuomi, Metso Paper Pori (puh. XXXXXXXXX) Markku Uusitalo, Metso Paper Pori (puh. XXX XXX XX)	24. Lomakkeen täyttäjä Mikko Helminen Museoapulainen Satakunnan Museo 23.8.2006